

ת"פ 24029/09/15 - מדינת ישראל נגד ריאד אבו צוצין

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

בפני כב' סגן הנשיאה, השופט אליהו ביתן

17 בפברואר 2019

ת"פ 24029-09-15 מדינת ישראל נ' אבו צוצין

בעניין:

המאשימה: מדינת ישראל

נגד

הנאשם: ריאד אבו צוצין

גזר דין

כללי

1. בטרם שמיעת הראיות הגיעו הצדדים להסדר טיעון במסגרתו כתב האישום שהוגש נגד הנאשם תוקן, והנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן, שאלה עיקריהן-

במועדים הרלוונטיים לכתב האישום, הנאשם ובהייה (בתיה) מנאע, ילידת 1993 (להלן: "המנוחה"), קיימו קשר זוגי-רומנטי. במהלך הקשר הנ"ל הנאשם נהג להכות את המנוחה. בתאריך 14.08.15 בשעה 22:00, הנאשם הגיע לבית המנוחה בבאר-שבע ביחד עם שני חברים, ברכב מסוג טויוטה קורולה השייך לאחד החברים (להלן: "הרכב"). הנאשם, האחרים והמנוחה, קנו בקבוק וודקה, ובשלב מסוים החבורה החליטה לנסוע לבת ים. בבת-ים הם בילו בבית קפה/פאב, וכולם שתו משקאות אלכוהוליים. בשלב מסוים התפתח ויכוח מילולי בין הנאשם וחבריו לבין אחרים, והמנוחה התערבה בוויכוח ואף הכתה בנאשם על מנת למנוע ממנו להמשיך במריבה. הנאשם הדף את המנוחה ואמר לה לא להתערב. בהמשך, המנוחה יצאה מבית הקפה והנאשם יצא בעקבותיה על מנת לפייסה, והתפתח ביניהם ויכוח על רקע התנהגות הנאשם בבית הקפה ומחשבת המנוחה שהנאשם מקיים קשר רומנטי עם בחורות אחרות. בסמוך לפני השעה 02:00, עזבה החבורה את בית הקפה והחלה בנסיעה דרומה. אחד מחבריו של הנאשם נהג ברכב. האחר ישב במושב הנוסע הקדמי, והנאשם והמנוחה ישבו במושב האחורי. באותה עת, נהג הרכב, הנאשם והמנוחה, היו תחת השפעה של משקאות משכרים. במהלך הנסיעה, הנאשם והמנוחה לא חדלו להתווכח, והנאשם אף אמר למנוחה כי הוא מתכוון לעזוב אותה. בהמשך, ותוך כדי הנסיעה, התלהטו הרוחות, והנאשם והמנוחה קיללו אחד את השנייה והטיחו זה בזה עלבונות. בשלב מסוים, המנוחה פתחה את דלת הרכב שלצדה, כשהרכב בנסיעה מהירה, וביקשה לקפוץ על מנת להימלט מהרכב. בתגובה, הנאשם משך אותה בשיערה, תוך שהוא מכה בגופה, בו בזמן שהדלת נטרקה. מיד לאחר מכן

המנוחה פתחה את הדלת פעם נוספת, והנאשם משך אותה מכתפיה לתוך הרכב, והכה בה. בשלב זה, נהג הרכב פנה לנאשם ולמנוחה ואמר כי אם המנוחה תמשיך במעשיה הוא יעצור את הרכב ויוריד אותה בשולי הכביש. הנאשם השיב לו שאין צורך להתייחס אל המנוחה ברצינות וכי היא "כל הזמן עושה דברים כאלה, סע סע", והנהג המשיך בנסיעה.

דקות ספורות לאחר מכן, בסמוך לשעה 03:00, בעוד הרכב מצוי בנסיעה בכביש 4 לכיוון דרום, בסמוך לצומת ניצנים, פתחה המנוחה את הדלת וקפצה מהרכב, בעוד הרכב ממשיך בנסיעה, וזאת על מנת להימלט מהרכב.

כתוצאה מכך, גופה של המנוחה נחבט בכביש, והיא נותרה לשכב על הכביש במקום בו היו עשויים לנוע כלי רכב רבים, ואכן, בשלב כלשהו חלפו בכביש, רכב או רכבים, שנהגיהם לא הצליחו להבחין במנוחה השוכבת על הכביש בשל החשיכה ששררה במקום, ופגעו במנוחה.

מותה של המנוחה נקבע על ידי צוות אמבולנס שהגיע למקום, על פי קריאה של אזרחים שעברו בכביש.

בסמוך לאחר המתואר, הנאשם וחבריו עצרו את הרכב והגיעו למקום בו היתה מוטלת המנוחה. משהגיע אמבולנס וצוותו קבע את מותה של המנוחה, עזבו השלושה את המקום.

לאחר קרות האירועים המתוארים, הנאשם התקשר לחברו שנהג ברכב בעת האירוע, וביקש להיפגש עמו במקום מסוים בו אין מצלמות, על מנת למנוע את גילוי הפגישה ביניהם. כשנפגשו, הנאשם הניע את חברו, או ניסה להניעו, שבחקירתו במשטרה לא ימסור הודעה או שימסור הודעת שקר, לפיה החבורה ישבה בבית הקפה בבת-ים ובשלב מסוים המנוחה הלכה עם בחור שהתחיל איתה, והם אינם יודעים עליו כלום. וציין בפניו כי אם המשטרה תתפוס אותם ויאשימו אותו משום הוא בן זוגה של המנוחה, הוא יגיד כי הוא היה עמו.

מותה של המנוחה נגרם כתוצאה מפגיעה באיברים חיוניים, ואולם אין לדעת אם הדבר היה כתוצאה מהחבטה בכביש או מדריסתה על יד הרכב או הרכבים שחלפו במקום, או מהשילוב ביניהם.

הנאשם גרם ברשלנותו למותה של המנוחה, בכך שהכה אותה ואף אמר לנהג הרכב להמשיך בנסיעה, כאשר היה עליו לצפות כי המנוחה תנסה לקפוץ מהרכב פעם נוספת, וזאת במיוחד לאור ניסיונותיה לעשות כן עובר לאירוע, וכן הניע את חברו שלא למסור הודעה או למסור הודעת שקר בחקירתו.

2. על יסוד הודאת הנאשם בעובדות כאמור, הוא הורשע בעבירות של גרימת מוות ברשלנות, לפי סעיף 304 לחוק העונשין תשל"ז-1977, והדחה בחקירה, לפי סעיף 245(א) לחוק העונשין תשל"ז-1977.

3. הסדר הטיעון בין הצדדים כלל הסכמה להמלצה משותפת לבית המשפט להטיל על הנאשם 15 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי, ותשלום פיצוי למשפחת המנוחה בסך ₪ 100,000. הוסכם שהנאשם

יפקיד את הסכום המיועד לפיצוי לפני הטיעונים לעונש, ושם הנאשם לא יעשה זאת, המאשימה תוכל לטעון לעונש כראות עיניה.

4. לבקשת הנאשם הדיונים נדחו פעם אחר פעם כדי לאפשר לו להשיג את סכום הפיצוי, אולם בסופו של דבר הנאשם לא הפקיד כל סכום נוסף מעבר ל- 40,000 השקלים שעמדו לזכותו בקופת בית המשפט.

5. ביום 04.10.18, הצדדים טענו לעונש. המאשימה ביקשה לקבוע שמתחם העונש ההולם למעשי הנאשם נע בין 12 ל-36 חודשי מאסר בפועל וביקשה להטיל על הנאשם עונש מאסר ברף הגבוה של המתחם. והסנגור טען כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר לריצוי בעבודות שירות לתקופת מאסר קצרה וכי יש להטיל על הנאשם עונש ברף התחתון של המתחם.

בשלב מסוים בדיון, הצדדים ביקשו ארכה לבחון אפשרויות חדשות להסכמות ביניהם והדיון הופסק.

6. בדיון ביום 21.01.19 הצדדים הודיעו כי לא הגיעו להסכמה לענין העונש. המאשימה טענה למתחם עונש הולם של 15 עד 36 חודשי מאסר בפועל וביקשה להטיל על הנאשם מאסר ברף הגבוה של המתחם. וב"כ הנאשם טען כי התוצאה הנכונה ביותר היא להטיל על הנאשם את עונש המאסר שעליו הוסכם בהסדר הטיעון - 15 חודשים, ולחייבו בפיצוי של 100,000 ₪.

טענות הצדדים

1. ב"כ המאשימה טענה, כי מעשי הנאשם פגעו בערכים החברתיים של קדושת החיים, שלמות גופו של אדם ובטחון הציבור, עקרונות הצדק, ושלטון החוק, וטענה כי לאור התוצאה הטרגית של האירוע, ונסיבותיו, הרי שהפגיעה בערכים המוגנים גבוהה. הוסיפה כי ההתרשלות המיוחסת לנאשם היא בדרגה גבוהה, הנלמדת מעצם העובדה שהנאשם הכניס את עצמו למצב דברים פסול זה, בהיותו שיכור, וקיימת סבירות גבוהה לכך שאילולא היה הנאשם בגילופין הוא היה מצליח למנוע את קפיצתה של המנוחה מהרכב. לטענתה, הנאשם יכול היה לצפות מראש את התוצאה הטרגית והאכזרית, והיעדר צפיות מצדו מוכיח מידת התרשלות חמורה במיוחד. ציינה כי לטעמה יש לראות בנאשם כגורם היחיד לגרימת התוצאה הטרגית של קפיצת המנוחה מהרכב, תוך שהיא מנסה לברוח מהמכות שנתן לה הנאשם. הוסיפה כי העובדה שהנאשם היה שיכור, תוך שהוא מכה את המנוחה, ומודע לעובדה כי גם חברו הנוהג ברכב, שיכור, מוסיפה מימד של חומרה. אשר למדיניות הענישה, הפנתה לפסיקה של בית המשפט העליון בה נקבע כי ככלל בהיעדר נסיבות אישיות חריגות, יש להטיל בעבירות של גרימת מוות ברשלנות, עונש מאסר בפועל. ציינה כי קיים קושי למצוא בפסיקה מקרה הדומה בנסיבותיו לעניינו, וביקשה ללמוד על רמת הענישה ממקרים אחרים בהם נקבעה דרגת רשלנות גבוהה.

אשר לנסיבות ביצוע העבירה, ציינה, כי תוצאת מעשי הנאשם היא החמורה שבתוצאות- מותה של המנוחה. והוסיפה כי הנאשם אף ניסה להביא לפגיעה במערכת שלטון החוק עת ניסה להניע את חברו למסור הודעה שקרית. אשר לחלקו של הנאשם במעשים, טענה, כי חלקו מלא ומוחלט. הנאשם הכניס עצמו למצב דברים פסול, עת היה שיכור. הוא לא חדל להתווכח עם המנוחה ולהכות אותה, ובניסיונה להימלט ממנו היא קפצה מהרכב. ולאחר מכן כאמור, ניסה הנאשם להניע את חברו למסור עדות שקר. אשר לעונש הראוי להטיל על הנאשם בתוך מתחם העונש אליו עותרת המאשימה- 15 עד 36 חודשי מאסר, ציינה כי הנאשם נעדר עבר פלילי, הודה, נטל אחריות על מעשיו וחסך בזמן שיפוטי. טענה כי שיקולי הרתעה אישיים וכלליים מצדיקים החמרה בעונש. וטענה כי יש להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל ברף העליון של המתחם, מאסר על תנאי ופיצוי למשפחת המנוחה.

2. ב"כ הנאשם טען, כי לצורך קביעת מתחם העונש ההולם בעבירה העיקרית המיוחסת לנאשם- גרם מוות ברשלנות, יש לקבוע את מידת הרשלנות שבמעשי הנאשם, ולאחר מכן, תוך מתן משקל רב לעניין זה, ובהתחשב בפסיקה הנוהגת, לקבוע מהו העונש הראוי.

ציין כי התרשלנות הנאשם, ביסודה, היתה לפרק זמן קצר, עקב שיקול דעת לקוי, נוכח המתיחות ששררה ברכב והיותו תחת השפעת אלכוהול. טען כי לדעת ההגנה מידת רשלנותו של הנאשם הינה ברף הנמוך יחסית של עבירות הרשלנות, וזאת מבלי להוריד מחומרת התוצאה. ציין כי המנוחה היא זו שפתחה את דלת הרכב וביקשה לקפוץ מתוכו עקב ויכוח בינה ובין הנאשם, שכלל חילופי דברים ועלבונות הדדיים, והטעים כי מכתב האישום עולה הרושם שרצונה של המנוחה לקפוץ מהרכב נבע מכך שחשדה שהנאשם מקיים קשרים רומנטיים עם נשים אחרות. הוסיף כי אין מחלוקת על כך שבשתי הפעמים הראשונות הנאשם היה זה שמנע מהמנוחה לקפוץ מהרכב. עוד טען כי הנאשם והמנוחה היו תחת השפעת משקאות משכרים, ומטבע הדברים שיקול הדעת של שניהם נפגע, ועל רקע זה התנהגה המנוחה כפי שהתנהגה. ציין כי פתיחת הדלת בפעם השלישית וקפיצת המנוחה מהרכב, אירעה מספר דקות אחרי שני הנסיונות האחרים, במצב שבו נראה כי היתה רגיעה מסוימת ברכב, ולא היתה לנאשם סיבה להניח כי המנוחה תנסה שוב לקפוץ מהרכב. עוד טען כי מהעובדות המתוארות בכתב האישום עולה שקפיצת המנוחה מהרכב לא נעשתה כתגובה מובהקת למכות המפורטות בכתב האישום, והוסיף כי מידת האלימות המתוארת לא היתה ברף הגבוה. הפנה לקביעה בכתב האישום לפיה המנוחה ביקשה להימלט מהרכב ולא מהנאשם. טען כי הנאשם הודה בעבירת הרשלנות שכן התנהגות סבירה בנסיבות העניין היתה לבקש מחברו לעצור את הרכב, והעובדה כי אמר לו להמשיך בנסיעה גרמה לסיכון בלתי סביר, וכן האלימות שנלוותה לשני נסיונות הקפיצה הראשונים אינה התנהגות סבירה ואדם מן הישוב יכול היה לצפות כי המנוחה תנסה לקפוץ פעם נוספת, אך הדגיש כי הצטרפו לכך מרכיבים נוספים, ובין היתר, התנהגות הנהג. בסיכום הדברים טען כי העונש ההולם את מידת הרשלנות והאשם של הנאשם נמצא במתחם נמוך יחסית של העבירה בה הורשע הנאשם, ומעשיו נמצאים על קו הגבול שבין הרשעה לאי הרשעה. טען כי תחת השפעת משקאות משכרים יכולת צפיית ההתרחשויות פוחתת, ולכן מידת האשם שניתן לייחס לנאשם מצטמצמת.

אשר לעבירת ההדחה בחקירה, ציין, כי הגם שהתנהגות הנאשם פסולה, הרי שהיא נעשתה בסמוך לאירוע, וככל הנראה נבעה מהמצוקה, הבלבול והטראומה בהם היה שרוי. בהקשר זה ציין, כי המנוחה היתה בת זוגו של הנאשם, והוא ראה אותה קופצת אל מותה, והדבר וודאי גרם לו לכאב גדול. עוד הוסיף כי לאחר שהמנוחה קפצה מהרכב, הנאשם וחבריו לא נמלטו מהמקום, אלא המתינו לאמבולנס, ועזבו רק לאחר שהצוות הרפואי

קבע את פטירתה.

אשר לנסיבות העבירה, טען כי אין מחלוקת שלעבירה לא קדם תכנון מוקדם; מעשי הנאשם הינם מרכיב אחד מבין מספר מרכיבים שהובילו לתוצאה הקשה ויש ליתן משקל להתנהלות המנוחה ולהתנהגות הנהג; הנזק שהיה יכול להיגרם צריך להיבחן על רקע מידת הצפיות הסובייקטיבית של הנאשם ומשכך השפעתו על המתחם בעניינו מועטה; ויכולתו של הנאשם להבין את אשר הוא עושה או את הפסול במעשיו הינה מצומצמת.

בהקשר זה טען, כי הנאשם הורשע בעבירת הרשלנות שבהגדרתה נעשית ללא מודעות לטיב המעשים, הנאשם היה נתון תחת השפעת משקאות משכרים, ומאמירתו לחברו שנהג ברכב, ניתן ללמוד כי בפועל, הוא סבר שאין סכנה להמשיך ולנסוע או שהמנוחה לא תקפוץ מהרכב. וביקש לקבוע כי אמנם הנאשם יכול היה וצריך היה להתנהל בדרך אחרת, אך מידת השליטה שלו על ההתרחשות בכללותה היתה מוגבלת ומסוימת.

לאור האמור טען כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר בעבודות שירות למאסר קצר בפועל.

אשר לעונש הראוי לנאשם בתוך מתחם העונש ההולם, טען כי הנאשם צעיר בן 25, וריצוי עונש של מאסר בפועל, בוודאי ממושך, עלול לחשוף אותו לחברה שולית. הוסיף כי הנאשם התחתן לפני שנה וחצי, ולפני חמישה חודשים נולד בנו הראשון והוא עושה כמיטב יכולתו לפרנס בכבוד את משפחתו. וברור כי מאסר יפגע ביכולתו לכלכל את משפחתו. עוד ציין, כי בהיות הנאשם בן 14, 15, הוא נאלץ לעקור ממקום מגוריו יחד עם משפחתו בשל סכסוך קשה וחשש מנקמת דם, ומצב זה מנע ממנו להשלים את לימודיו. טען כי הנאשם שהה במעצר של ממש כשלושה חודשים, לאחר מכן שהה כעשרה חודשים במעצר בית מלא, ולאחר מכן, במשך תשעה חודשים הותר לו לצאת רק לצרכי עבודה. ומאז ועד לפני תקופה קצרה שהה הנאשם במעצר בית לילי עם היתר לצאת ולעבוד בשעות הלילה. כך שלמעשה במשך כמעט שלוש שנים היה הנאשם נתון בתנאים מגבילים. עוד הוסיף כי הנאשם נטל אחריות על מעשיו, בשלב מוקדם של החקירה, מקפיד לקיים חיים נורמטיביים שומרי חוק ולפרנס את משפחתו. ועברו הפלילי נקי.

טען כי התקשה למצוא פסיקה הדומה לעניינו, אך עיון בפסיקה הקיימת בעבירות של גרם מוות ברשלנות, בהם מידת האשם ו/או הרשלנות היא על הצד הנמוך יחסית, מגלה ענישה בדרך של עבודות שירות, או תקופות מאסר קצרות. הפנה לפסיקה. וציין כי נסיבות המקרה חריגות ואין מקום לשיקולים של הרתעת היחיד והרבים. הפנה לעפ"ת גולדברג נ' מ"י בו מאוזכר דו"ח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים המתאר היעדר יעילות השימוש במאסרים בפועל בעבירות רשלנות לרבות גרם מוות ברשלנות.

טען כי לדעת ההגנה התוצאה הנכונה ביותר תהא להשאיר את הסדר הטיעון על כנו - קרי 15 חודשי מאסר, ופיצוי בסך 100,000 ₪.

3. הנאשם הביע צער על כך שלא הצליח לגייס את סכום הפיצוי, והתנצל.

דין והכרעה

1. הנאשם הורשע בעבירה של גרימת מוות ברשלנות ובעבירה של הדחה בחקירה. עבירת ההדחה בחקירה באה בהמשך לעבירת גרימת המוות ברשלנות, היא קשורה אליה בקשר הדוק, והיא נעברה בסמיכות זמן קרובה לה. בנסיבות אלה יש לראות את שתי העבירות שהנאשם ביצע כמהוות אירוע אחד, לקבוע מתחם עונש הולם לאירוע כולו ולגזור עונש כולל לשתי העבירות.
2. הדינמיקה שהיתה בתיק זה איננה שגרתית. כתב האישום המקורי ייחס לנאשם עבירת הריגה לפי סעיף 298 בחוק העונשין, ונטען בו כי שני ניסיונות הקפיצה של המנוחה מהרכב והקפיצה של המנוחה מהרכב, באו בעקבות המכות הנמרצות שהנאשם הפלה בה ומתוך רצון שלה להימלט מנחת זרועו, ושהנאשם גרם בהתנהגותו האסורה למות המנוחה תוך מודעות לטיב מעשיו, לקיום הנסיבות ולאפשרות גרימת מות המנוחה, ומתוך פזיזות מסוג אדישות לגרימת מות המנוחה.
(יצוין בהערת אגב, כי על פי תיקון 137 לחוק העונשין - שטרם נכנס לתקפו ואינו חל על עניינו - הנסיבות הנטענות משכללות עבירת רצח.)
3. בשלב מסוים הצדדים הגיעו להסדר טיעון במסגרתו עבירת ההריגה הומרה לעבירת גרימת מוות ברשלנות, ועובדות מסוימות בכתב האישום, הנוגעות לתקיפת הנאשם את המנוחה בזמנים הרלוונטיים ולקשר בין קפיצות המנוחה להתנהגות הנאשם, שונו לקולא; הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן והורשע בעבירות גרימת המוות ברשלנות וההדחה בחקירה, והצדדים המליצו במשותף להטיל עליו 15 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי, ותשלום פיצוי של 100,000 ₪ למשפחת המנוחה.
הוסכם בין הצדדים כי הנאשם יפקיד את סכום הפיצוי בקופת בית המשפט קודם הטיעונים לעונש, ושם הוא לא יעשה זאת, התביעה תוכל לטעון לעונש כראות עיניה. (ראה עמ' 31 לפרוטוקול). והנאשם הצהיר, עובר להודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, כי הוא מכיר את פרטי הסדר הטיעון, כולל את התנאי הנוגע להפקדת סכום הפיצוי לפני הטיעונים לעונש (ראה עמ' 32 לפרוטוקול).
- להשלמת התמונה יצוין כי התנאי האמור איננו מופיע בנוסח הסדר הטיעון שבכתב, שהוגש לתיק בית המשפט.
4. בסופו של דבר, הנאשם הפקיד לטובת רכיב הפיצוי סך של 40,000 ₪ בלבד.
5. בדרך כלל, כאשר נאשם אינו עומד בתנאי מהותי מתנאי הסדר הטיעון, ההסדר כולו מתבטל והמשפט מתנהל על יסוד המצב שקדם להצגת הסדר הטיעון. ואולם כאן, הסדר הטיעון עצמו הסדיר את תוצאת אי עמידת הנאשם בתשלום מלוא סכום הפיצוי, וקבע שבמקרה כזה **התביעה** רשאית לטעון לעונש כראות עיניה.

6. הפרשנות המתבקשת להסדר הטיעון הינה, שבמצב שנוצר לא עומדת לנאשם הזכות לטעון לעונש כראות עיניו ובכלל זה לטעון למתחם עונש הולם שחלקו העליון נמוך מתקופת המאסר שהוסכמה בהסדר הטיעון, ולבקש שיוטל עליו עונש מאסר נמוך מזה שהוסכם בהסדר הטיעון. אין כל הצדקה שהמצב החדש יטיב עם הנאשם.

אם הנאשם היה משלם את מלוא סכום הפיצוי שהוסכם עליו, הוא לא יכל לטעון לעונש מאסר נמוך מ-15 חודשים. עכשיו, כשהוא לא שילם את מלוא סכום הפיצוי המוסכם, אין כל הצדקה לאפשר לו לטעון לעונש נמוך יותר. יוזכר, שהנאשם ממשיך להינות מההקלות שקיבל במסגרת הסדר הטיעון, הנוגעות לנוסח עובדות כתב האישום ולהוראת החיקוק העיקרית.

7. במצב דברים זה יש לבחון האם במקרה שהנאשם היה משלם את סכום הפיצוי המוסכם, היה מקום לכבד את המלצת הצדדים לעונש במסגרת הסדר הטיעון, ומהו המשקל שיש לתת בשיקולי ענישת הנאשם לאי עמידתו בתשלום הפיצוי המוסכם.

8. העובדה שהסדר הטיעון היה כרוך בתיקון משמעותי של כתב האישום, מקשה לבחון את העונש המוצע בהסדר אל מול כתב האישום המתוקן בלבד. שכן, יש להניח שתיקון כתב האישום שוקלל בשיקולי הצדדים והשפיע על ההסכמות במסגרת הסדר הטיעון, ולכן בחינת העונש המוצע אל מול כתב האישום המתוקן בלבד, לא משקפת את מלוא הנתונים והשיקולים הנוגעים לענין ויכולה להביא לתוצאה בלתי הולמת.

9. בנסיבות אחרות ניתן היה לוותר על קביעת מתחם העונש ההולם ולהסתפק בבחינה כללית של התאמת העונש המוצע בהסדר הטיעון, אולם בהינתן שהתביעה טוענת למתחם עונש הולם, ובגדרו לעונש ראוי, החמורים משמעותית מהעונש שהומלץ בהסדר הטיעון, יש צורך להתייחס למתחם העונש ההולם, גם אם לא בצורתו המלאה והטהורה.

10. הערך החברתי המרכזי המוגן בעבירת גרימת מוות ברשלנות הוא ערך חיי האדם. החיים הם הערך האנושי העליון. שאר הערכים החברתיים תלויים בהם ומוכוונים בעיקר לשמירתם ולהטבת איכותם.

הערכים החברתיים המוגנים בעבירת ההדחה בחקירה הם, ההגנה על חקר האמת, השמירה על טוהר ההליך המשפטי במובנו הרחב, והיכולת של גורמי אכיפת החוק לבצע את עבודתם.

11. מוות הוא חדלון מוחלט ובלתי הפיך. אין בו שיעורין. ממילא, תוצאת המוות משקפת את מלוא הפגיעה האפשרית. במקרה כזה, מידת חומרת הפגיעה בערך החברתי מושפעת מחומרת המעשה שגרם למוות. וכאן, מידת הפגיעה של מעשה הנאשם בערך קדושת החיים הינה משמעותית.

באשר לעבירת ההדחה בחקירה, בהתחשב בכך שהנאשם הודה במעורבותו באירוע העיקרי כבר בחקירתו במשטרה, כך שההליך החקירתי והאינטרס של גילוי האמת לא נפגעו בצורה משמעותית ממעשה ההדחה,

מידת הפגיעה בערכים הקשורים לעבירה זו לא היתה רבה.

12. עקרון קדושת החיים משפיע על מדיניות הענישה בעבירות ההמתה. וככלל העונש על גרימת מוות ברשלנות כולל רכיב של מאסר בפועל.

"סעיף 304 לחוק העונשין בא להציב סטנדרט מחמיר בכל האמור לקיפוח חיי אדם. היינו, מגמת החקיקה ותכליתה היו והינן לבוא, להזהיר ולהתריע מפני אדישות, חוסר איכפתיות וזלזול בחיי אדם. המחוקק הוא שקבע שלמרות שבעבירה זו נעדר היסוד הנפשי (המנס-ריאה), הרי זו עדיין עבירה פלילית, וזאת כאמור מפאת החשיבות שמייחס המחוקק לערך קדושת החיים. בפרשנות הסעיף וביישום מדיניות תחיקתית מילאו בתי המשפט את הסעיף תוכן ולעתים אף הציבו סטנדרטים מחמירים של התנהגות למען קידום מטרה זו של שמירת החיים." - ע"פ 119/93 ג'יסון לורנס נ' מדינת ישראל, מח(4) 001 (1994)

"כל שניתן להיאמר על הענישה הראויה בעבירות של גרם מוות ברשלנות במהלך נהיגה כבר נאמר, ושב ונאמר, ועדיין הקטל בדרכים לא נפסק, ומדי יום אנו עדי ראיה ושמיעה לטרגדיות נוספות שנגרמות בדרך זו. בע"פ 6755/09 אלמוג נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (ניתן ביום 16.11.09) נקבעו 3 כללי יסוד בסוגיית הענישה הראויה בעבירה של גרימת מוות ברשלנות, ואלו הם:

"נדמה שקיימים שלושה כללים מנחים בסוגיית הענישה הראויה בעבירה של גרימת תאונת דרכים קטלנית ברשלנות. האחד, ראוי לגזור על נאשם עונש מאסר בפועל ופסילה מלנהוג לתקופה הולמת, הן בשל עקרון קדושת החיים והן משיקולי הרתעה. השני, בדרך-כלל הנסיבות האישיות של הנאשם בעבירה זו אינן בעלות משקל כבעבירות אחרות המלוות בכוונה פלילית, הן בשל אופיה המיוחד של העבירה הנדונה והן בשל ביצועה השכיח גם ע"י אנשים נורמטיביים. השלישי, אמת המידה הקובעת בעבירה זו היא דרגת הרשלנות."

כללים אלה צוטטו מאז שוב ושוב ודומה כי הם אכן משקפים את שיקולי הליבה בעבירות אלה. בין היתר צוטטו כללים אלה בהסכמה בע"פ 2955/12 פלונית נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (פורסם ביום 26.6.12), שם עמדה על הפרק סוגיית שליחתה למאסר של נהגת שגרמה לתאונה קטלנית. המערערת שם הודתה במסגרת הסדר טיעון, היא אם ל- 3 ילדים. הילדים סובלים מבעיות בריאותיות ולימודיות והובא לידיעת ביהמ"ש כי אם תישלח למאסר, עשויים ילדיה להיות ללא מסגרת הורית והם עלולים להישלח למסגרת משפחות אומנה או פנימיות, זאת בשל חוסר מוכנות מצד אבי הילדים, לקחת אותם לחזקתו.

קשה להעלות על הדעת נסיבות אישיות קשות יותר, ועדיין סבר ביהמ"ש המחוזי (שדן בערעורה) כי לא ניתן להימנע משליחתה למאסר והורה על ריצוי מאסר של 8 חודשים. בקשת רשות הערעור של המערערת נדחתה, כאשר ביהמ"ש העליון קבע כי הענישה שהוטלה עליה, חרף הנסיבות הקשות **"משקפת ישום נכון של הכללים שנקבעו בפרשת אלמוג"**. נראה לנו כי האמור לעיל נכון שבעתיים בענייננו. **אם חפצי חיים אנו, אין מנוס מהצבת מחיר מתאים לקיפוחם של חיי אדם. קדושת**

החיים היא ערך עליון, ולרוע המזל עדיין לא נמצאה דרך אחרת למתן ביטוי להכרה בערך זה מלבד ענישה הכוללת שלילת החירות לתקופה מסוימת. עיינו בפסקי הדין אותם סקר בימ"ש קמא לצורך קביעת מתחם הענישה. פסקי הדין אכן רלוונטיים ומשקפים את נורמת הענישה הרווחת, שעל כן איננו רואים להתערב במתחם. - ע"פ (ת"א) 38835-08-16 רונן מירז נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 05.07.17)

13. העונש המוטל במקרה קונקרטי על עבירת גרימת מוות ברשלנות, מושפע בעיקר ממידת הרשלנות שהיתה כרוכה במעשה שגרם למוות.

כאן, הקשר הסיבתי בין ניסיונות המנוחה לקפוץ מהרכב וקפיצתה לבסוף מהרכב, לבין התנהגות הנאשם, איננו ברור דיו. בעוד שבכתב האישום המקורי נטען שניסיונות הקפיצה של המנוחה מהרכב היו תוך כדי שהנאשם "מכה את המנוחה נמרצות" ו"על מנת להימלט מנחת זרועו של הנאשם", ושקפיצת המנוחה מהרכב אל מותה באה "על מנת להימלט מהנאשם", בכתב האישום המתוקן נטען כי ניסיונות הקפיצה של המנוחה מהרכב והקפיצה שלה ממנו היו תוך כדי ועל רקע ויכוח סוער, שכלל קללות ועלבונות הדדיים בינה לבין הנאשם, ושהמנוחה עשתה כן "על מנת להימלט מהרכב".

התיאור בכתב האישום המתוקן מרוכך משמעותית מזה שבכתב האישום המקורי.

ובכל זאת, גם על פי כתב האישום המתוקן, הנאשם היכה את המנוחה, קילל וגידף אותה, ונכח בשני ניסיונות רצופים ומסוכנים שלה לקפוץ מהרכב לכביש תוך כדי נסיעה בכביש בינעירוני. כל בר דעת היה צופה כי ללא נקיטה בצעדים מתאימים להרגעת הרוחות ולהבטחת בטחונה של המנוחה, היא עלולה לשוב ולנסות לקפוץ מהרכב, וכל בר דעת יודע שקפיצה כזו עלולה לגרום מוות. והאמצעים למניעת מותה של המנוחה היו זמינים, פשוטים וקלים.

לצד נתונים אלה, יש להתחשב בכך שכל המעורבים בענין, כולל הנאשם והמנוחה, היו שתויים - על כל המשתמע מכך מבחינת חדות המחשבה, הריכוז ומהירות התגובה; שהנאשם והמנוחה היו בעיצומו של ריב סוער והטיחו זה בזו קללות ועלבונות; שלפני שהמנוחה קפצה אל מותה, הנאשם הציל אותה פעמיים מקפיצה מהרכב; ובסופו של דבר המנוחה היא שעשתה את המעשה הקריטי.

בנסיבות אלה נראה לי שיש להגדיר את רשלנותו של הנאשם כבינונית.

באשר לעבירה של הדחה בחקירה, המדובר בעבירה מתוכננת. הנאשם התקשר לחברו שבזמן האירוע היה נהג הרכב, קבע להיפגש אתו במקום בו אין מצלמות שיוכלו לתעד את פגישתם, ואמר לו את שאמר. חלקו של הנאשם בעבירה זו מלא. והוא עשה את המעשה על מנת להתחמק מאחריות למות המנוחה.

14. בע"פ 7832/00 יעקובוב נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(2) 534 (פורסם בנבו, 20.01.2002) המערער התעלל באשתו - נפשית ופיזית - לאורך שמונה שנות נישואיהם. באחד הימים אשתו אזרה עוז והתלוננה נגדו בפני שוטרים שהגיעו לביתם. המערער איים עליה בנוכחות השוטרים ובעקבות זאת היא ביטלה את תלונתה. השוטרים הזהירו את המערער לבל יכה אותה, אולם כשהם עזבו את המקום, המערער השתולל בבית, הרס רהיטים והשליך חפצים, ובשלב מסוים המנוחה קפצה מהבית אל מותה.

המערער הובא לדין בעבירת הריגה ובעבירות נוספות. בית המשפט המחוזי קבע כי התקיים קשר סיבתי בין התנהגות המערער להתאבדות המנוחה, וכי היה על המערער לצפות אפשרות שהתנהגותו עלולה להוביל להתאבדות המנוחה. בית המשפט הרשיע את המערער בעבירות תקיפה, איומים, היזק בזדון, וגרימת מוות ברשלנות, וגזר עליו שתי שנות מאסר בפועל.

ערעור המערער על חומרת עונשו נדחה, ובית המשפט העליון אמר את הדברים הבאים-

"בערעורו כנגד חומרת גזר־הדין טען המערער, כי משהורשע בגרימת מותה של המנוחה ברשלנות במקום העבירה החמורה של הריגה שבה הואשם מלכתחילה, לא היה מקום לגזור עליו עונש מאסר לתקופה ממושכת בלי לנכות את תקופת מעצרו ובלא התחשבות בתקופה הממושכת שבה היה נתון במעצר בית ובהתמשכות ההליכים שהביאה למתן פסק־הדין כשלוש שנים לאחר הגשת כתב־האישום. טענות אלה, בעיקרן, יש לדחות. אכן, יש להצטער על התמשכות ההליכים, אך אין בה כדי לעמעם את חומרת מעשיו של המערער. המערער אמנם הורשע בעבירה של גרימת מוות ברשלנות, אך המעשים שגרמו למוות נעשו בכוונה, וכאמור, בגינם הורשע המערער בעבירות תקיפה בנסיבות מחמירות, איומים והיזק בזדון. ההרשעה בעבירות אלה כשלעצמן מחייבת, על רקע תופעת האלימות במשפחה שלמרבה הצער היא חזיון נפרץ בחברתנו, הטלת עונש מאסר משמעותי. במקרה שלפנינו ההתנהגות הפלילית אף הובילה להתאבדות האישה ויש בכך כדי להצביע על חומרתה. עונש המאסר הולם אפוא את חומרת מעשיו של המערער גם אם מתחשבים בהתמשכות ההליכים ובמעצר הבית שבו היה נתון. עם זאת היה ראוי לנכות מעונשו של המערער את 43 ימי מעצרו."

15. בהתאם לצורך לקיים יחס הולם בין חומרת מעשי העבירות בנסיבותיהן ומידת אשמו של הנאשם ובין העונש שיטל עליו; ובהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות; במידת הפגיעה בהם; במדיניות הענישה הנהוגה; ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות; אני קובע כי מתחם העונש ההולם לעבירות כאן הוא בין 10 ל- 30 חודשי מאסר בפועל.

16. הערך של הבטחת קבלת פיצוי כספי מידי לנפגע עבירה, עשוי להצדיק הקלה בעמדת התביעה לעונש במסגרת הסדר טיעון ועשוי להצדיק ענישה מקלה בהתאם (ראו והשוו ע.פ. 7056/17 איוון מדריצ'נקו נ' מדינת ישראל פורסם בנבו. מיום 11.2.18).

ערך זה הובא בחשבון מצד התביעה בענייננו בצורה ראויה. יוזכר שהתביעה הצהירה על כך מראש

והדבר היה על דעת הנאשם, ויש להניח שהוא גם השפיע על עמדת משפחת המנוחה להסכים להסדר הטיעון בכללו.

17. בהתחשב במכלול הנתונים והנסיבות ובהלכות הנוגעות לכיבוד הסדרי טיעון, דעתי היא שלו היה הנאשם מפקיד את סכום הפיצוי שהוסכם, הסדר הטיעון המקורי היה מכובד והעונש שהיה מוטל על הנאשם היה בהתאם.

18. בהינתן שסכום הפיצוי שבעטיו הסכימה התביעה לבקש להטיל על הנאשם עונש מאסר נמוך מזה שלדעתה היה ראוי להטיל עליו, לא שולם במלואו, יש לבחון כיצד הדבר צריך להשפיע על מרכיבי הענישה האחרים.

התביעה ביקשה להטיל על הנאשם מאסר ברף הגבוה של מתחם בין 15 ל- 36 חודשי מאסר בפועל, וההגנה ביקשה להותיר את תקופת המאסר שבהסדר - 15 חודשים - על כנה, תוך חיוב הנאשם בפיצוי בגובה ההפרש בין הסכום המוסכם לזה שהופקד.

19. הגם שתשלום פיצוי משמעותי לנפגע עבירה יכול להצדיק הקלה במרכיב המאסר, עדיין ההקלה צריכה לעמוד בפרופורציה מתאימה לחומרת המעשה בנסיבותיו ולמידת אשמו של הנאשם, ועל תקופת המאסר שהתביעה מסכימה לה בעקבות תשלום הפיצוי להיות מותאמת לשיקולים אלה.

20. בהתחשב במרכיבים המשפיעים על תקופת המאסר שיש לגזור על הנאשם; בתקופת המאסר שהומלצה על ידי הצדדים בהסדר הטיעון; בסכום הפיצוי שהיה על הנאשם להפקיד; ובסכום שהוא הפקיד; נראה לי שיש להחמיר במידה מסוימת בעונש המאסר שיוטל על הנאשם ביחס לתקופה שהומלצה בהסדר הטיעון, אולם לא בצורה כה משמעותית כפי שדרשה התביעה.

21. הנאשם כבן 25, נשוי ואב לתינוק. אין לו עבר פלילי והוא מעולם לא נשא מאסר. מצבו הכלכלי מורכב. יש להניח שהמאסר יפגע בו ובמשפחתו הגרעינית - התלויה בו לקיומה היומיומי. על פניו הוא מנהל אורח חיים לא עברייני. העבירות בוצעו לפני כשלוש וחצי שנים ובכל התקופה הזו הוא לא הורשע בעבירה נוספת. הוא הודה ולקח אחריות על מעשיו, וחסך התדיינות משפטית מורכבת. הוא היה עצור בתיק זה במשך כשלושה חודשים ואחר כך שהה בתנאי מעצר בית במשך כעשרה חודשים.

22. בהתחשב בכל האמור אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:

- א. 18 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מאסרו.
- ב. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר שלא יעבור עבירה של גרימת

מוות בהתרשלות, או עבירה מהעבירות של שיבוש מהלכי משפט, הדחה בחקירה והדחה בעדות.

ג. תשלום פיצוי למשפחת המנוחה בסך של 100,000 ₪. סכומי הכסף שהנאשם הפקיד בקופת בית המשפט במסגרת תיק זה יועברו למשפחת המנוחה על חשבון סכום הפיצוי.

התביעה תעביר למזכירות בית המשפט את פרטי בני משפחת המנוחה שאליהם יש להעביר את הפיצוי.

זכות ערעור תוך 45 יום.

ניתן היום, י"ב אדר א' תשע"ט, 17 פברואר 2019, בהעדר הצדדים.